

Hva er felles i fellesskolen?

Flere pragmatiske løsninger - vi må gjøre mer for å få flere gjennom videregående opplæring!

Videreskolene

Synspunkt 01-2025

www.videreskolene.no

Før brukte vi betegnelsen *enhetsskolen*: Gjennom ulike skolereformer siden 1920-årene, har barn og unge i Norge blitt tilbudt den samme opplæringen i offentlige skoler på tvers av deres kulturelle, sosiale og økonomiske bakgrunn. Organiseringen i skoler, trinn og klasser tok utgangspunkt i barnets alder og hvor de bodde. Prinsipper som likhet og likeverd var grunnpilarer i enhetsskolen. Den offentlige skolen skulle være gratis slik at alle barn skulle gis de samme mulighetene for fremtiden (uavhengig av ulike forutsetninger) basert på den samme opplæringen.

I dag bruker vi begrepet *fellesskolen*. Nå legges det stor vekt på at skolen skal være felles for alle og virke samlende for hele befolkningen. Den skal omfavne mangfoldet i et dynamisk samfunn der alle barn skal oppleve tilhørighet og utvikle seg til trygge borgere som deltar aktivt i demokratiet.

Fylkesordfører i Troms (AP) Kristina Torbergsen sier det slik: «I den offentlige fellesskolen bygger vi en felles grunnmur for alle barn og unge, og river ned forskjeller mellom folk. Vi blir alle født inn i ulike familier, vi bor i store byer og små bygder, og engasjerer oss i ulike ting. Fellesskolen gir oss et av de få stedene hvor alle er sammen på like premisser. Her går utdanning og dannelse hånd i hånd. Det speiler vårt Norge.» (*Framtid i Nord*, 12.05.25)

Men:

bidrar ideelle beskrivelser av fellesskolen til at vi overser løsninger for ungdom som har falt ut av skolen?

Iht artikkel i Aftenposten 28.08.25 er 80.000 personer mellom 16 og 25 år uten og utenfor videregående skole i 2024 (tall fra Udir). Av de 80.000 i alderen 16–25 år som hverken har bestått eller befinner seg i videregående opplæring i 2024, er nesten halvparten i arbeid. Det vi imidlertid *ikke* vet, er hvor mange av disse ungdommene - uten utdanning eller arbeid - som har nedsatt funksjonsevne og lærevansker. Disse ungdommene er særlig sårbare og i risikozonen for varig utenforskap.

Spørsmålet er om den ideelle beskrivelsen av en offentlig fellesskole for alle – eller det inderlige ønsket om at det skal være slik - bidrar til at vi ikke tar inn over oss realitetene og dermed snevrer inn mulighetsrommet når vi leter etter løsninger. Debatten rundt skole er svært polarisert – og svært ofte ligger holdninger til spørsmålet om offentlige vs private skoler i bunn, som igjen avspeiler ideologiske skillelinjer i synet på velferdssamfunnet og frivillighetens rolle.

Kan et mer helhetlig perspektiv på hva fellesskolen er – et perspektiv som inkluderer hele det samfunnstyrt opplæringstilbudet - åpne for en bredere debatt om løsninger for alle de unge som i dag faller fra - og har falt fra (ungdom i utenforskap)?

Med utgangspunkt i opplæringslovens formålsparagraf beskriver den overordnede delen av læreplanen (LK20) skolens verdigrunnlag og samfunnsmandat. Læreplanverket skal bidra til å utvikle mennesker med både faglig kunnskap og kompetanse, samt evne til kritisk tenkning, etisk refleksjon og demokratisk deltakelse. Den overordnede delen gir retning for skolens arbeid, og setter rammene for opplæringsvirksomheten basert på et felles verdigrunnlag, tverrfaglige temaer, prinsipper for læring, utvikling og danning, samt prinsipper for skolens praksis. Målet er å gjøre elevene i stand til å møte komplekse utfordringer i et dynamisk samfunn preget av raske og omfattende endringer, bærekraftsfokus og en rivende digital utvikling.

Den overordnede delen av læreplanverket kan ikke tas til inntekt for *en* side i det politiske Norge. De verdiene som her kommer frem, er det tverrpolitisk enighet om. **Det er dette som er grunnlaget for fellesskapet i skole-Norge: et verdibasert rammeverk som hever seg over partipolitikk.** Alle skoler som baserer sitt opplærings-tilbud på dette læreplanverket, er forpliktet til å forfekte og videreføre disse verdiene – enten det skjer i offentlige eller private skoler. Fellesskolen blir dermed et begrep som kan innbefatte både offentlig, ideell og privat opplæring.

Elever i ideelle og private skoler kan ikke ekskluderes fra fellesskapet

Det er mange og sammensatte årsaker til frafallet og utenforskapet - basert på frafallsdataene er det et åpenbart faktum at den ideelle fremstillingen av den offentlige fellesskolen ikke stemmer med virkeligheten. Derfor må vi som samfunn, kunne tilby alternative opplæringsplasser - også hos non-profit tilbydere med det samme verdigrunnlaget som det offentlige tilbudet, men som er ulike i størrelse, form og metode.

I den overordnede delen av læreplanverket LK20 finner vi de verdiene som samler oss i Norge. Dersom vi kan se fellesskolen basert på læreplanverket LK20 som *et felles tverrpolitisk prosjekt* der både offentlige og non-profit ideelle og private skoler tilbyr opplæring til samfunnets unge basert på de samme grunnverdiene og den samme faglige forankringen, vil vi i større grad kunne tilby et variert opplæringstilbud i Norge der den enkelte kan få en opplæring tilrettelagt mer iht deres behov.

INKLUDERING GJENNOM UTDANNING

Skoleeieren

Stiftelsen Videreskolene er en alminnelig stiftelse som drives på ideell basis med et formål om å «... sette yrkeshemmede mennesker i stand til å skaffe seg passende arbeid og bedre sin livskvalitet gjennom yrkesrettet opplæring og fokus på helse og livsstil.»

Videreskolene er representert i skolestyrene og ivaretar skoleeieransvaret slik det er definert i privatskoleloven.

Skolenes mandat

Opplæringen

Skolene er godkjent etter Privatskoleloven §2-1 f) som skoler som skal tilby særskilt tilrettelagt opplæring for elever med dokumenterte behov.

Internatdriften

Tilskuddet skal benyttes til driften av internatet og det sosialmedisinske hjelpeapparatet ved skolen. Beboerne skal være elever tatt inn ved skolen, og som oppfyller de kravene som følger av privatskoleloven med tilhørende forskrifter.

Tilskuddsordning

Skolene er fullfinansiert av staten gjennom

- *Elevtilskuddet*: økonomiforskrift til Privatskoleloven
- *Internattilskuddet*: statsbudsjett i kap 227, post 78

Inntak til våre skoler

Skolene er landsdekkende og åpne for alle søkere som kan dokumentere at de har

- fullført grunnskolen.
- behov for særskilt tilrettelagt opplæring.

Dersom søker er over 25 år, må søker også dokumentere sin realkompetanse. (Se Inntaksreglement på skolenes nettsider.)

Inntak til våre skoler innebærer ingen vurdering eller «siling» fra vår side – annet enn å sikre at dokumentasjonen er oppdatert og signert av eksterne sakkyndige.

Ved opptak har alle våre elever *elevstatus* – med tilhørende rettigheter og plikter - uavhengig av alder og tidligere utdanning.

Elevene våre

Elevenes dokumenterte behov for særskilt tilrettelagt opplæring springer ut fra lærevansker og nedsatt funksjonsevne. Mange av elevene har sammensatte vansker.

Rapportering og tilsyn

Skolene driver sin opplæringsvirksomhet iht Privatskoleloven med forskrifter. Skolene rapporterer til Utdanningsdirektoratet og er underlagt tilsynsmyndigheten til statsforvalteren i skolens hjemfylke.

Frisklivsfokuset skal gjennomsyre hele tilbudet vårt

Verdigrunnlag

Vårt verdigrunnlag er forankret i Overordnet del av læreplanverket Kunnskapsløftet 2020.

Skolemiljøet

Inkluderingen er reell gjennom en felles forståelse for at alle har en grunn til å være elev ved skolen – ingen skiller seg ut.

Opplæringen

Elevene møter faglige krav iht LK20 med avsluttende eksamen med eksterne sensorer. Økte pedagogiske ressurser til spesialpedagogisk kompetanse og fleksibel pedagogisk tilrettelegging muliggjør tett oppfølging av elevene i deres læringsarbeid.

Det sosiofaglige støtteapparatet

Høy sosiofaglig kompetanse supplerer den pedagogiske kompetansen på skolen i tilretteleggingen for den enkelte elev.

Det strukturerte botilbudet

Skolegang, måltider, fritidsaktiviteter og tider for ro på hyblene er satt i et kontinuerlig forutsigbart system gjennom skoleåret.

Det tverrfaglige samarbeidet

Fagpersonell i det elevrettede arbeidet samarbeider i *klasseteam* og sammen med den enkelte elev i tilretteleggingen av opplæringen iht elevens uttrykte behov.

Læring og fullføring

Felles målsetting for alle ansatte er at alle skolens elever skal ha læring iht sine forutsetninger og skal få karakter i alle fagene sine i løpet av utdanningen på skolen.

Ungdommens mulighet for å velge det videregående opplæringstilbudet som er best tilpasset deres behov

Vi støtter satsningen på en offentlig fellesskole med plass til alle. Vi mener at alle ungdommer bør søke seg inn i ordinær videregående opplæring med en forventning om at prinsippet om *tilpasset opplæring* og *inkludering i et mangfoldig skolemiljø* gjelder for alle.

Vårt tilbud er et *kompenaserende tiltak* – et sikkerhetsnett – for de elevene som opplever at de ikke får tilstrekkelig tilrettelegging i den offentlige opplæringen eller som vurderer vårt totaltilbud (skole- og botilbud) som mer tilpasset deres behov.

Elever blir ikke overflyttet til - eller sendt på - våre skoler. Ungdommen må gjøre et bevisst valg – etter å ha vurdert vårt tilbud - om å søke seg inn til oss.

Våre skoler

Krokeide videregående skole: www.krokeide.vgs.no

Feiring videregående skole: www.feiring.vgs.no

For mer informasjon, ta gjerne kontakt med

Trond Iversen

Administrerende direktør

Mobil: 467 47 154

E-post: trond.iversen@videreskolene.no

Lena Lie

Skoledirektør

Mobil: 413 75 249

E-post: lena.lie@videreskolene.no